

enda möjligheten af sjelfpröfning. Då man springer öfver och vågar, måste man dock föra med sig något. Prudenti Audacia var Pehr Afzeli vackra sigillvalspråk. Du sjelf, som dock medförde så mycken öfning och så stora tillgångar, lärer väl icke eller dock gripit Dig an med Saima, utan att särskildt hafva rustat Dig dertill. Vår vän Cygnæus synes mig vara en af dem, som ehuru han af Nervænder qvickt kallades en Cunctator, för hvilken Hannibal åter råkade ut, likväl åter icke förstår sig på att cunctera.

Jag kommer nu ihåg Cygnæus, i anledning deraf att jag i går aftons hos Bydén på barnsöl, hade med Lille samtal om honom. Lilla har nämligen nyss haft från Rom bref från Cygnæus. Han har i Rom, hvad tyckes, frusit och förkytt sig så, att han nu drages med en svår Rheumatism. Både för att få bot, der han fått sot, och för att i Archiver samla historiska documenter angående Ryssland, hvilka han kommit på spåren, vill han dröja der borta, ett år till. Han ville ha anslag för detta ändamål. Men derföre hade han dock bort inskicka något prof utaf hvad han vore i stånd att åstadkomma; hvilket han försummat. I stället utkommer nu i dessa dagar en samling poemer af honom, kallad: Ljus och skugga. Om han dermed ställer sig mer i skugga än i ljuset, måste vi, hans vänner, med tvifvel motse.

Hvad jag sist skref om Aminoff, måste jag, ty värr, taga tillbaka, så vida han fått tillsägelse, att icke ställa någon säker plan på Theologie Professionen, emedan denna torde få en praktisk, eller predikarebestämmelse, till ersättande af det murkna Seminarium. Jag sökte Aminoff för par dagar sedan, för att tala med honom i detta ämne, men träffade honom icke hemma. Beklagligt är, att han sålunda finner sig gäckad i utsigter, vid hvilka han så på alfvar och så länge fäst sig.

Hvad i sammanhang härmed mig beträffar, så börjar jag allt mer känna, att min bestämmelse vid Universitetet behöfver slutas; hvarför jag också börjar allt mer längta att få träda tillbaka. Philosophin, i den form jag föredragit henne, har förlorat sin betydenhet. Hon måste i annan iklädnad väcka deltagande, samt ingripa uti den allmänna bildningen. Jag tycker mig se, huru ungdomen allt mer kallnar och blifver ligkiltig. Det är icke blott tillfälligt, utan ett tidens tecken. De ana och känna dunkelt, att något annat än det abstrakta systemet nu är lifsfråga. Äfven deras interessen hafva blifvit praktiska, eller anses så af dem sjelfva åtminstone. Å andra sidan lärer väl jag, ehuru icke sjelf märkande det, hafva stelnat i vissa yttre former af framställning, hvilka pläga påtränga sig den gamla läraren. – Farväl för denna gång åter. De minas varma hälsningar till Dig ber jag att få här slutligen inlägga. Alltid

Din
J. J. T.

285 J. R. TENGSTRÖM – J. V. SNELLMAN APRIL
1845

50 HUB, JVS handskriftssamling

Bästa Bror!

Det är verkligen icke utan blygsel jag fattar i pennan för att besvara Brors vänskapfulla bref af den 28 sistledne Februari, hvilket jag så

skamligt slarfvat med. Saken var nemligen, att jag redan misströstad att få något bref af Bror, då det ej kom inom Januari månad, och att jag, som för öfrigt just ej har en serdeles vidsträckt korrespondens, under hela den tid, som förflöt sedan brefvets ankomst hit och då jag för par veckor sedan fick det om händer, ej besökte Kejserliga postkontoret. Skulle Bror framdeles någongång skänka mig nöjet af ett bref lofvar jag dock större akurates. Det allra säkraste vore, i fall brevet innehölle någon brådskande kommission eller något annat af vigt, att sätta utanpå kuvertet: »åtföljer Prof. Tengströms bref», då kursor alltid skall framskaffa det. Förlåt emellertid, Bästa Bror, för denna gång mitt slarfveri! 10

Såsom Bror anmärker är tystnaden nog talande, hvad Tidskriften vidkommer. Den gick under för varningar och beräkningar från många håll. Imellertid tyckes Bror ej heller riktigt gilla förslaget och då kan det väl vara så godt, att deraf intet vardt, Vi för vår del hade dock svårt att lemna en älskad idee. Brors åsigt om Publicisteriet, måste jag medge, att jag ej rätt kan finna mig »inverstanden» med. Må vara för en tidning; – men allt publicisteri kan väl ej vara stöpt i samma form. Hvarför är ej den positiva sidan lika viktig, som den negativa? Må vara: det kommer visserligen an på att drifva in mera »jäsningssämne»; men det kommer ej mindre an på att detta jäsningssämne bearbetas, så att det ej blott pöser och pöser. Jag för min del kan ej neka, att jag tycker att med den nya vackra vändning sinnena fått åt det fosterländska, äfven ett visst sinne för det ytliga radoterandet utbildat sig, som just kommer deraf, att sinnena fått en enthusiastisk riktning, men att hvart denna riktning egentligen vill och hvad den åsyftar det sväfvar för de flesta »ins Blaue». Jag kan ej finna deras förtjenst, som bygga mindre, än deras som nedrifva, jag kan ej bedömma en Runebergs, Lönnrots, Castrens verksamhet från en sådan sida, som bror i sitt bref till den sistnämnda. 20 30

I sammanhang härmed vill jag omnämna ett nytt förslag i stället för det ingångna, som sysselsatt oss och som nu ej är alltför långt från sitt utförande. Vi ha nemligen beslutat att börja utge en periodisk skrift i lösa häften på obestämda tider under namn af: *Fosterländskt Album*. Öhman i Borgå har erbjudit sig förlaget. Första häftet utkommer i vår om 7 å 8 ark och innehåller, utom öfversättningar af finsk och Esthnisk poesi, en uppsatts af Tigerstedt om *Finnarne i de Isländska sagorna* och en af mig, såsom början till en series *Teckningar från den fosterländska vitterhetens område*. Vi kunna ej lofva annat än att ämnena bli af fosterländsk art och att skriften i allmänhet skall röja kärlek för sådana ämnen. Det är dock roligt att sålunda få något fält att försöka sina krafter uppå. *Suomis* tryckning fortgår oafbrutet och kommer att utgöra några och 20 ark, – således en ganska diger foliant. Cygnaei dikter och Joukkahainen 2 ligga nästan färdiga, att löpa ut. Den sistnämnda innehåller uppsattser af Pappa, Runeberg (Om Kung Fjalar!), Holsti, Topelius, Ingman (en finsk) och mig, utom poesier. Savolaks Karelarne ärna utge några finska folkskrifter och låta trycka dertill en glob karta. Bland de yngre råder således ett *immane studium scribendi*, om ock hos de äldre ett *immane studium quiescendi*. – Alla äro här i en spänd väntan hvad Nordström månde göra. Låt se om han skall lägga den fläcken på sitt rykte, att han lemnar sitt land, der han varit uppuren af så mycken kärlek och vänskap. 40 50

För Brors vänskapliga förslag i afseende å Hagberg får jag tacka, men har hvarken håg eller krafter för att verka i ett Svenskt blad. Hagberg vore äfven troligen dermed föga belåten. – Få se huru Saima

härefter skall reda sig sedan Censuren tagit på sig ännu hårdare vantar. De andra Tidningarna ha redan blifvit jemmerligen massakrerade. Troligen har Bror sett på Helsingfors Tidningar en qvasirecension af Nervanders Arithmetik. Af den strök Gylden ut nästan allt det tadlande, emedan han sade att boken kunde betraktas såsom författad af Geheimerådet. Kan man tänka sig något usslare!

Om »upplysningsphilosophien» som Bror bad mig skriva hvad jag tycker, kan jag ej säga annat än godt. Äfven jag tror fullt och fast att saken på »annat håll» skall utageras och är öfvertygad om, att Bror slagit in på den rätta vägen i detta fall. Få se hvilken vändning den Berlinska föreningens Tidskrift skall taga! Deraf har ännu intet synats här, ehuru några? häften torde vara utkomna, enligt Intelligensbladet. Om sjelfva föreningens förhandlingar har jag dock läst hvarjehanda i Jahrbücher der Gegenwart. De tyckas hvälfvt sig kring religiösa ämnen. Jag kan likväl ej finna huru under nuvarande förhållande Philosophien alls skall kunna trifvas i Preussen; - *hellre här*. Blir Tidskriften åter en äkta Hegelian till form och åtbörder kommer den väl att begravas i de kungliga Bibliotheken.

Mina filosofiska studier ha detta år varit af mera exoterisk art. Aesthetiken har i synnerhet sysselsatt mig och jag tror att hvarjehanda derunder klarnat för mig. Jag har äfven trott att ett sådant studium till en del kunde medföra samma gagn, som Brors Franska upplysningsphilosofier. Åtminstone kan det ge anledning till att öfva sig i att skriva, blott man tar saken alfvarsamt, såsom den bör tas. - Ryktet här förmäler att i Kuopio lefvas brillant med Concerter, baler, slädpartier etc. samt att Bror, sjelf roat sig efter bästa förmåga. Bästa Bror ingenting vore för mig och oss alla härvarande kärare än några underrättelser, huru Bror finner sig. - Till sist måste jag anmäla en önskan, som jag lofvat framföra till Bror och det af en ung och söt flicka. Det har nemligen försports att Bror öppnat korrespondens med en ung flicka förut, och hvad är förlätligare, än om en annan äfven vill ha sig ett bref af Rektor Snellman? Har Bror nu lust, att såsom Goethe, öppna brevvexling med en »theure ungenannte» så är jag lika villig, som skyldig, att framskaffa det till sin egarinna. Det vore en kär surprise!

Brors tillgifnaste
Robert.

40

286 E. A. INGMAN - J. V. SNELLMAN 10. V 1845
HUB. JVS handskriftssamling

Helsingfors den 10. Maji 1845.

Min Heders Broder!

Jag tager mig friheten att härmedelst tillsända dig ett exemplar af närlagde underliga fundering, utgörande en liten beståndsdel af Tidskriften Suomi för 1844, som nu är under prässen och till den 1 Junii borde vara färdig. Var äfven god och lemna häraf till *Oksanen, Julius Bergh*, och *Joachim Zitting* hvar sitt exemplar. En alfvarlig granskning af det ifrågavarande ämnet - de främmande namnens skrifning på Finska - har jag ansett vara af icke ringa vigt - ; och derföre vore det

50